

Knowledge Sharing Culture and Methods among Public Libraries' Staff in Ahvaz City

Reyhaneh Izadian

M.A. in Knowledge and Information Science,
Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Golnessa Galyani-
Moghaddam *

Associate Professor, Department of Knowledge
and Information Science, Allameh Tabataba'i
University, Tehran, Iran

Reza Maleki

Assistant Professor, Department of Knowledge
and Information Science, Allameh Tabataba'i
University, Tehran, Iran

Abstract

This paper examines the culture, information and communication technology, and knowledge-sharing methods among employees (librarians and managers) of public libraries in Ahvaz City. This is an applied research and has been done by survey. The statistical population was all employees (managers and librarians) of public libraries in Ahvaz City and the implementation time was 2022. A researcher-made questionnaire was used to collect data, and the content validity of the questionnaire was obtained by experts' opinion and its reliability using Cronbach's alpha (0.90) and dividing it into two halves (0.85). In terms of the components of sharing culture, the competition between employees for sharing knowledge with the highest average (3.16) has the best status, and the managers' motivation to share knowledge with other libraries is the lowest with an average of 2.70. Also, the state of knowledge sharing in terms of different methods of knowledge sharing shows that the most favorable state is related to courses and workshops with an average of 3.55, followed by the enterprise resource planning (ERP) with 3.51, as well as quality of personal communication and informal among librarians with an average of 3.26. In general conclusion, the state of knowledge sharing in terms

* Corresponding Author: g_galyani@yahoo.com

How to Cite: Izadian, R., Galyani-Moghaddam, G., & Maleki, R. (2024) Knowledge Sharing Culture and Methods among Public Libraries' Staff in Ahvaz City. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 11(39), 149-178. DOI: 10.22054/jks.2023.73520.1575

of the culture of sharing, the existing conditions of information and communication technology, and the methods of knowledge sharing is not in good condition, and the public libraries of Ahvaz, in all sectors, need to be upgraded and improved.

Keywords: Knowledge Sharing, Public Libraries, Librarian, Ahvaz, Knowledge Management

1.Introduction

Knowledge is the axis of value creation in today's organizations. Knowledge management as a strategic capital of an organization is considered the most important organizational advantage. On the other hand, the importance of sharing the experiences of librarians to each other in order to perform their professional duties, shows the role of knowledge transfer and sharing methods among librarians. These days, improving the performance of the organization is a response from an organization to face the challenges that arise from the rapid global transformations. From the organization's point of view, this challenge includes responding to the needs of customers and providing goods or services with a high degree of efficiency and in an efficient and effective manner. From the perspective of organizational members, this challenge includes improving the quality of work life. So that the organization is a pleasant and satisfying place for work and effort.

This paper examines the state of knowledge sharing among managers and librarians of public libraries in the city of Ahvaz. Every organization has its own culture, which is influenced by the culture of the organization's people. In this research, it has tried to measure the effect of culture on knowledge sharing in the form of components such as competition, motivation, support, cooperation, trust, etc.

Research questions are:

- 1) What is the culture of knowledge sharing among the employees (librarians and managers) of Ahvaz public libraries?
- 2) What are the different methods of sharing knowledge among the employees (librarians and managers) of public libraries in Ahvaz?
- 3) What is the status of information and communication technologies for sharing knowledge among public libraries in Ahvaz?

2. Literature Review

Literature review shows that there is a positive and significant relationship between organizational culture and knowledge sharing in many studies. For example, a study by Burnette (2017) aims to explore the nature of tacit knowledge (TK) sharing among library colleagues, with a focus on the characteristics of TK and contextual factors such as organizational culture or the mentor/mentee relationship. Three thematic areas emerged. First are the influence of organizational culture and the importance of trust in knowledge sharing behavior. Second, the value of teamwork and the significance of mentor/mentee roles surface as significant drivers of TK exchange. Last but not least is a better understanding of the nature of TK, as it relates to types of knowledge and characterizations of experience and expertise.

3. Methodology

This is an applied research and has been done by survey. The statistical population was all employees (managers and librarians) of public libraries in Ahvaz City and the implementation time was 2022. A researcher-made questionnaire was used to collect data, and the content validity of the questionnaire was obtained by experts' opinion and its reliability using Cronbach's alpha (0.90) and dividing it into two halves (0.85). In analyzing the questionnaire data, descriptive statistics techniques were used for demographics, and techniques such as one-sample t-test and Friedman's rank average test were used for the questionnaire's inferential questions.

4. Results

In terms of the components of sharing culture, the competition between employees for sharing knowledge with the highest average (3.16) has the best status, and the managers' motivation to share knowledge with other libraries is the lowest with an average of 2.70. Also, the state of knowledge sharing in terms of different methods of knowledge sharing shows that the most favorable state is related to courses and workshops with an average of 3.55, followed by the enterprise resource planning (ERP) with 3.51, as well as the quality of personal communication and informal among librarians with an average of 3.26. The findings show the status of knowledge sharing and communication technology from the point of view of the managers and librarians of public libraries in the city. For instance, while training courses and workshops and personal and informal communication between librarians, as well as administrative automation are good, other things such as employee performance and the culture of knowledge sharing are less favorable. Cases

were found where there was a lack of awareness of the importance of knowledge sharing and a lack of organizational support.

5. Conclusion

The results of the current research show that information and communication technology and then knowledge-sharing methods are in a more suitable situation than the categories of employee behavior and knowledge-sharing culture. According to the findings regarding the knowledge-sharing methods, where Friedman's test was used, the highest average rating was given to the method of sharing and exchanging knowledge from courses and workshops with an average rating of 9.63 with a deviation of 0.78. The next ranks were administrative automation system with an average rank of 9.43 and personal and informal communication between librarians with an average rank of 8.46. Finally, the knowledge management system with an average rating of 5.36, publications and bulletins with an average rating of 5.30, and public libraries with an average rating of 4.67, have the lowest average, which should be used by examining the problem of the degree of its solution. Overall, this study shows there is a need to improve information technology and the culture of knowledge sharing.

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

ریحانه ایزدیان

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

گلنسا گلینی مقدم*

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

رضا ملکی

چکیده

هدف پژوهش، بررسی وضعیت فرهنگ، فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان (کتابداران و مدیران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز است. پژوهش کاربردی و به شیوه پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری تمامی کارکنان (مدیران و کتابداران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز که نمونه پژوهش با روش سرشماری به‌دست آمده و زمان اجرا، سال ۱۴۰۱ بوده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده است که روایی صوری پرسش‌نامه با نظر متخصصین و پایایی آن، با استفاده از آلفای کرونباخ (۰/۹۰) و دونیمه کردن (۰/۸۵) به‌دست آمده است. به لحاظ مؤلفه‌های فرهنگ اشتراک‌گذاری، رقابت بین کارکنان برای اشتراک دانش با بالاترین میانگین (۱۶/۳) بهترین وضعیت را داشته است و انگیزه مدیران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۲/۷۰ در پایین‌ترین وضعیت قرار داشت. همچنین وضعیت اشتراک دانش از لحاظ روش‌های مختلف اشتراک دانش نشان می‌دهد که مطلوب‌ترین وضعیت مربوط به دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی با میانگین ۳/۵۵، سپس سامانه اتوماسیون اداری با ۳/۵۱ و همین‌طور کیفیت ارتباطات شخصی و غیررسمی میان کتابداران با میانگین ۳/۲۶،

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی است.

* نویسنده مسئول: g_galyani@yahoo.com

بوده است. در یک نتیجه‌گیری کلی، وضعیت اشتراک دانش به لحاظ فرهنگ اشتراک‌گذاری، شرایط موجود فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های اشتراک دانش در شرایط خوبی قرار ندارد و کتابخانه‌های عمومی اهواز، در همه بخش‌ها، نیاز به ارتقا و بهبود وضعیت دارند.

کلیدواژه‌ها:

اشتراک‌گذاری دانش، کتابخانه‌های عمومی، کتابداران، اهواز، مدیریت دانش

مقدمه

دانش، محور خلق ارزش در سازمان‌های عصر حاضر است. مدیریت دانش به‌عنوان سرمایه‌ی استراتژیک یک سازمان، مهم‌ترین مزیت سازمانی به‌شمار می‌رود. در روزگار کنونی بهبود عملکرد سازمان پاسخی است از سوی یک سازمان برای مقابله با چالش‌هایی که از درون دگرگونی‌های سریع جهانی پدید می‌آید. از دیدگاه سازمان، این چالش شامل پاسخ‌گویی به نیازهای مشتریان و فراهم‌آوردن کالا و یا خدمات با درجه کارایی بالا و به‌شیوه کارآمد مؤثر است. از دیدگاه اعضای سازمانی، این چالش شامل بهتر کردن کیفیت زندگی کاری است، به‌گونه‌ای که سازمان، محلی دلخواه و رضایت‌بخش برای کار و تلاش باشد. سازمانی که بتواند دانش را در بخش‌های مختلف و در بین کارکنان خود نهادینه کند و از دانش ایجادشده و تجربیات کارکنان خود به‌خوبی بهره‌برداری کند، توانایی حفظ و صعود جایگاه خود را در دنیای روبه‌پیشرفت امروزی خواهد داشت (صادق‌زاده و ایقان و حسن‌زاده، ۱۳۹۲).

کتابخانه‌ها نیز مانند سایر سازمان‌ها، نمی‌توانند بدون مدیریت دانش به حیات و پویایی خود ادامه دهند و نیازمند سامان‌دهی مدیریت دانش هستند. باینکه ماهیت کاری کتابخانه اشتراک‌گذاری دانش است؛ اما آنچه در کتابخانه به‌عنوان سازمان انجام می‌گیرد، متفاوت به نظر می‌رسد. باین حال، تردیدی در ضرورت توجه به مدیریت دانش در کتابخانه‌ها به‌طور کلی و در کتابخانه‌های عمومی به‌طور خاص، وجود ندارد.

با توجه به نقش مهم و استراتژیک مدیریت دانش در یک سازمان، اشتراک‌گذاری آن در میان کارکنان و مدیران سازمان نیز از اهمیت زیادی برخوردار است، چراکه اشتراک‌گذاری بخشی از فرایند مدیریت دانش محسوب می‌شود. اشتراک‌گذاری دانش به انتشار اطلاعات و دانش در میان کارکنان اطلاق می‌شود (Young, 2004) که برای موفقیت و رقابت‌پذیری سازمان‌های امروزی ضروری است. تسهیم دانش رفتاری است که فرد در زمان به اشتراک

گذارند یا انتقال دانش خود به سایر اعضا به انجام آن تمایل پیدا می‌کند. این رفتار می‌تواند بهبود عملکرد و نوآوری سازمان جهت دستیابی به افزایش بهره‌وری نسبت به سایر سازمان‌ها را موجب شود (Allen et al., 2003).

اشتراک دانش یک بخش اصلی هر نظام مدیریت دانش کارآمد بوده و یکی از مشخصه‌های ضروری برای فرهنگ دانش مدار است. اشتراک دانش در درون فعالیت‌های عادی یک سازمان است (Seba et al., 2012) که توسط آن، افراد، دانش را از یکدیگر کسب و براساس آن توانایی‌ها و قابلیت‌های فکری خود را بنیان می‌نهند (Zaqout & Abbas, 2012).

این قابلیت منجر به ایجاد و تولید اندیشه‌ها و فرصت‌های جدیدی می‌گردد (Lin, 2007). برخی از افراد حتی پا را فراتر نهاده و معتقدند، اشتراک گذاری دانش مهم‌ترین عامل موفقیت در مدیریت دانش است و آن را به‌عنوان انتشار داوطلبانه تجارب و مهارت‌های به‌دست آمده در سازمان تعریف می‌کنند. بزرگ‌ترین چالش در ساختار مدیریت دانش، اشتیاق یا انگیزه اعضا برای اشتراک گذاری دانش خود با دیگران است (آرانی، ۱۴۰۰). دانش منبع قفل شده در ذهن انسان است، لذا اشتراک گذاری دانش از طریق تعامل و ارتباط بین افراد صورت می‌پذیرد و تسهیم‌سازی و ارتباطات دانش نیازمند تمایل کسانی است که می‌خواهند در چنین فرایندهایی شرکت کنند. استخراج دانش ضمنی از ذهن افراد و به رسمیت درآوردن آن پیچیده است؛ زیرا این دانش در طول یک دوره زمانی بلندمدت آموخته می‌شود و به آسانی قابلیت انتقال به دیگران ندارد. از طرفی تبدیل این دانش ضمنی و پیچیده به دانش صریح برای سازمان‌ها مهم است و به همین دلیل اشتراک گذاری دانش مهم‌ترین عامل موفقیت مدیریت دانش است و پدیده‌ای است اجتماعی و به روابط بین فردی و تعاملات اجتماعی بازمی‌گردد و از طرفی یک امر داوطلبانه است و ممکن است کارکنان تمایلی به اشتراک گذاری آن نداشته باشند (شائمی برزکی و همکاران، ۱۳۹۷). نقش نیروی انگیزه درونی در افراد و تأثیر آن در تحقق موفق و نتیجه‌بخش مدیریت دانش، برای اشتراک گذاری دانش پررنگ‌تر است، چراکه اگر دانشی تولید، کسب و ذخیره

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۵۷

شود، اما تسهیم نشود در حقیقت را کد مانده و در دست عده‌ای می‌ماند که مانع حرکت چرخه مدیریت دانش می‌شود.

پژوهش حاضر بر کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان سازمان تمرکز دارد و فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان و مدیران آن را مورد بررسی قرار می‌دهد.

ارزش و نگرش‌های نهادینه‌شده در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی و ترغیب و توسعه آن ارزش‌ها و نگرش‌ها در سطح کارکنان تأثیر عمده‌ای بر فرایندهای حمایتی از قبیل اشتراک دانش و یادگیری می‌گذارد. اشتراک دانش به توسعه و تبدیل کتابخانه‌ها به سازمان‌های یادگیرنده منجر خواهد شد (Madge, 2012)؛ بنابراین، ضروری است که کتابخانه‌ها کارکنان را تشویق به بیان ایده‌های جدید و مشارکت در فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌های درون کتابخانه کنند.

عوامل متعددی مانند فرهنگ، فناوری اطلاعات و ارتباطات و میزان دسترسی به آن و غیره بر اشتراک دانش تأثیر گذارند. برخی از پژوهشگران همچون ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۱)، معتقدند که تنها الزام اشتراک دانش، فرهنگ است. فرهنگ مبتنی بر دانش، مجموعه‌ای از ارزش‌های سازمانی، اعتقادات اساسی، هنجارها و مقررات اجتماعی است که به‌عنوان مرجع مشترکی برای کارکنان در هنگام خلق و به‌کارگیری دانش، برای موفقیت اقدامات مدیریت دانش، امری حیاتی تلقی می‌گردد (Ajmal et al., 2010).

فرهنگی که مبتنی بر دانش باشد موجب خلق و اشتراک دانش، بهبود اقدامات رسمی و غیررسمی مدیریت دانش، ارتقای رضایت و عملکرد کارکنان، رشد یادگیری سازمانی مستمر و افزایش توانایی نوآوری و اثربخشی سازمان خواهد شد (Mas-Machuca & Costa, 2012).

رابطه مثبت بین فرهنگ مبتنی بر دانش و نقش آن در اشتراک دانش در پژوهش شیرازی و همایون راد تأکید شده و همچنین گرایش به اعتماد به‌عنوان یک ویژگی شخصی، رابطه معناداری با اشتراک دانش داشت (شیرازی و همایونی راد، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر سعی شده است تأثیر فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش در کتابخانه‌های عمومی اهواز در قالب مؤلفه‌هایی همچون رقابت، انگیزه، حمایت، همکاری و اعتماد سنجیده شود.

عامل دیگر مؤثر بر اشتراک دانش، فناوری اطلاعات و ارتباطات است. فناوری اطلاعات، پدیده‌ای است که از به‌کارگیری وسیع سیستم‌های کامپیوتری در سازمان‌ها و جامعه و تحول عمیق ناشی از به‌کارگیری آن به وجود آمده است. فناوری اطلاعات در نقش یک زیرساخت، بستر مناسبی را برای بهبود همه فعالیت‌ها و فرایند مدیریت دانش فراهم می‌کند (Jimmy & Li, 2003).

برخی معتقدند میان میزان دسترسی به فناوری اطلاعات با اشتراک‌گذاری دانش رابطه نزدیکی وجود دارد و مهیاسازی فناوری‌های مناسب برای اشتراک‌گذاری دانش در سازمان، حلقه‌ای از اشتراک‌گذاری دانش است که بر جنبه دسترسی به فناوری اطلاعات در سازمان تأکید می‌نماید؛ زیرا فناوری اطلاعات امکان جستجو، ذخیره‌سازی و بازیابی اطلاعات را با سرعت بیشتری فراهم کرده و همکاری و ارتباط بین اعضای سازمان را آسان‌تر می‌کند به‌گونه‌ای که کارکنان دیگر بتوانند به آن دسترسی داشته و تجاربشان را به‌صورت الکترونیکی به اشتراک بگذارند (پورسراجیان و همکاران، ۱۳۹۲).

در این مطالعه کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز به‌عنوان جامعه پژوهش انتخاب شده و با روش سرشماری و بدون نمونه‌گیری همگی مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ بنابراین با توجه به آنچه گفته شد، این پژوهش بر آن است که به این سؤال پاسخ دهد که فرهنگ اشتراک دانش میان کارکنان (مدیران و کتابداران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز چگونه است؟ همچنین روش‌های مختلف اشتراک‌گذاری و وضعیت فناوری‌های اطلاعات و

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۵۹

ارتباطات برای اشتراک‌گذاری دانش میان کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز نیز مورد مطالعه قرار می‌گیرند.

انتظار می‌رود انجام این پژوهش بتواند افق‌های جدیدی را در باب اشتراک‌گذاری دانش کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز ترسیم کرده و بر میزان دانش ضمنی و آشکار آنان و به تبع آن عملکرد کارکنان بیفزاید.

سؤالات پژوهش

- ✓ فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش در کارکنان (کتابداران و مدیران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، چگونه است؟
- ✓ روش‌های مختلف اشتراک‌گذاری دانش میان کارکنان (کتابداران و مدیران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، چگونه است؟
- ✓ وضعیت فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای اشتراک‌گذاری دانش میان کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، چگونه است؟

پیشینه پژوهش

مطالعه پژوهش‌های گذشته نشان می‌دهد که مدیریت دانش در فضای کتابخانه‌ها کمابیش مورد توجه قرار گرفته است که به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود.

در پژوهشی که با هدف «بررسی تأثیر عوامل سازمانی و فناوریانه بر تسهیم دانش در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» انجام شد، این نتیجه به دست آمد که متغیرهای فرهنگ سازمانی، ساختار سازمانی و پشتیبانی فناوری اطلاعاتی و ارتباطی بر تسهیم دانش تأثیر مثبت و معنادار دارند. نتایج به دست آمده از آزمون فرضیات حاکی از آن است که متغیرهای تمرکزگرایی، نگرش مدیر ارشد، استفاده‌پذیری و سهولت‌پذیری فناوری اطلاعاتی و ارتباطی، سیستم پاداش‌دهی، یادگیری سازمانی، انگیزه بیان شده بر تسهیم دانش تأثیر مثبت و معنادار داشته‌اند (رفوآ و عباسی سورکی، ۱۳۹۴).

خوشیان (۱۳۹۶)، در پژوهش خود تحت عنوان «سنجش اشتراك دانش و فرهنگ سازمانی در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهر شیراز»، به بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و اشتراك دانش درون و برون‌سازمانی در میان کتابداران عمومی شهر شیراز به روش پیمایشی پرداخت. از میان موارد بیان‌شده، تشویق به خلق و نوآوری، فرصت دهی برای بروز افکار نو، وجود محیط و کاری امن و درنهایت جو اعتماد همکاری، میانگین بیشتر از حد متوسط را به خود اختصاص داده بودند و حدود ۱۲ درصد از پاسخگویان فرهنگ سازمانی اشتراك دانش را مناسب و ۴۸ درصد تا حدودی مناسب ارزیابی نمودند و در نتیجه بیان شد که فرهنگ سازمانی با اشتراك دانش درون و برون‌سازمانی رابطه معنادار قطعی دارد.

در پژوهشی که با هدف «شناسایی موانع و راهبردهای ارتقاء اشتراك دانش در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه» انجام شد این نتیجه به دست آمد که جنسیت، تأهل، رشته تحصیلی (به جز در مؤلفه راهبردهای ارتقای تبادلی دانش)، سطح تحصیلات و سن بر فرایند اشتراك دانش در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه اثرگذار نیست. سابقه شغلی اثری بر فرایند اشتراك دانش و فرایند کارا بودن تبادلی دانش در بین کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه ندارد؛ اما سابقه شغلی بر مؤلفه‌های کسب دانش و راهبردهای ارتقای تبادلی دانش در کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه اثر دارد. اکثر کتابداران از فناوری اطلاعاتی و ارتباطی برای اشتراك دانش استفاده می‌نمایند. فرهنگ موجود در کتابخانه مهم‌ترین مانع در فرایند اشتراك دانش تلقی می‌شود و ترغیب به انتشار دانش خود در وبگاه کتابخانه مهم‌ترین راهبرد برای ارتقای تبادلی دانش است (سالخورده و همکاران، ۱۳۹۸).

مظفری و جوکار (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «اشترک گذاری دانش پنهان در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی، مطالعه موردی: استان فارس»، به بررسی اهمیت انتقال تجارب کتابداران به یکدیگر در راستای انجام هرچه بهتر وظایف حرفه‌ای خود پرداختند. هدف این پژوهش، کشف روش‌های انتقال و اشتراك دانش پنهان در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان فارس و عوامل مؤثر بر آن بود. روش پژوهش، پیمایشی و ازلحاظ

هدف کاربردی بوده است. جامعه پژوهش شامل تمامی کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان فارس بود که ۴۰۰ کتابدار را دربر گرفته است. نتایج پژوهش نشان داد که مهم‌ترین روش‌های انتقال دانش پنهان بین کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان فارس به ترتیب، ارتباط کلامی با همکاران و شرکت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت بوده است. هر سه دسته عوامل فردی، سازمانی و وابسته به فناوری در انتقال دانش ضمنی از دید کتابداران مؤثر بوده‌اند؛ درحالی‌که عوامل سازمانی بیشترین امتیاز و عوامل فردی کمترین امتیاز را داشته‌اند. همچنین معادله رگرسیون، تنها وجود رابطه میان سن و جنسیت کتابداران و عوامل وابسته به فناوری را تأیید نمود. ارسطوپور و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی با عنوان «سنجش فرهنگ سازمانی و موانع اشتراک دانش»، با هدف طراحی زیرساخت اشتراک دانش، به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین گروه‌های موانع اشتراک دانش در جامعه پژوهش، عوامل انسانی و راهبردهای رهبری بودند. در نتیجه با در نظر گرفتن غلبه خرده‌فرهنگ بوروکراتیک بر سایر خرده‌فرهنگ‌ها و با توجه به یافته‌های پژوهش به نظر می‌رسد در صورت تمایل برای اشتراک دانش و راه‌اندازی زیرساختی مناسب اشتراک دانش در جامعه مورد مطالعه، نیاز به بررسی ویژه جایگاه عامل سوم یا همان حامیان اجرایی است.

در پژوهشی که با عنوان «بررسی رابطه بین تعلق سازمانی و گرایش به خلق و اشتراک دانش در بین کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان همدان» انجام شد مشخص شد که وضعیت مؤلفه‌های تعلق سازمانی (میانگین = ۸۸/۸۸)، خلق دانش (۵۲/۹۹) و اشتراک دانش (میانگین = ۳۲/۱۸) بالاتر از حد متوسط است. همچنین، بین احساس تعلق سازمانی و گرایش کتابداران به خلق و اشتراک دانش رابطه معنی‌داری وجود دارد. با توجه به یافته‌ها، تعلق سازمانی به عنوان یکی از ابعاد فرهنگ سازمانی، مؤلفه‌ای مهم و زمینه‌ساز گرایش به خلق و اشتراک دانش کتابداران است (احمدی نسب و ضیایی، ۱۴۰۱).

برنت^۱ (۲۰۱۷)، در پژوهشی تحت عنوان «اشتراک دانش ضمنی در بین همکاران کتابخانه: یک مطالعه آزمایشی»، به بررسی ماهیت اشتراک دانش ضمنی^۲ در بین کارکنان کتابخانه‌ای، با تمرکز بر ویژگی‌های اشتراک دانش ضمنی و عوامل زمینه‌ای مانند فرهنگ سازمانی پرداخته‌اند. در یافته‌ها سه حوزه موضوعی پدیدار شد: اول، تأثیر فرهنگ سازمانی و اهمیت اعتماد بر رفتار اشتراک دانش است. مورد دوم، ارزش کار تیمی و اهمیت نقش‌های مدیر ارشد به عنوان محرک‌های مهم تبادل اشتراک دانش ضمنی ظاهر شد. آخرین مورد که اهمیت کمی نیز ندارد، درک بهتر ماهیت اشتراک دانش ضمنی است، زیرا به انواع دانش و ویژگی‌های تجربه و تخصص مرتبط است.

الکردی و همکاران^۳ (۲۰۱۸)، در پژوهشی با عنوان «تسهیم دانش در مؤسسات آموزش عالی: بررسی سامانمند»، کمک به درک بهتر اشتراک دانش در بین دانشگاهیان در مؤسسات آموزش عالی^۴ نموده‌اند. هدف این مطالعه با نمایه‌سازی ادبیات موجود برای درک عوامل تعیین‌کننده اشتراک دانش، روندهای پژوهشی، نظریه‌ها و فرصت‌های پژوهشی آینده محقق می‌گردد. یافته‌ها با بررسی سامانمند اتخاذ شده نشانگر این است که مشارکت محدودی در درک اشتراک دانش در مؤسسات آموزش عالی در مقایسه با سایر بخش‌ها وجود دارد. این بررسی تعدادی از راه‌ها را برای پژوهش‌های آینده از جمله جنبه‌های فناوری، فرهنگی، سازمانی و رفتاری در سطوح مختلف ارائه می‌دهد. مفهوم عملی این مطالعه به ارائه یک نقطه کانونی با مدیریت ارشد در مؤسسات آموزش عالی برای تحقق الزامات توسعه استراتژی‌ها و برنامه‌های مناسب برای ترویج اشتراک دانش در بین دانشگاهیان و در نتیجه ارتقای عملکرد مؤسسات آن‌ها کمک می‌نماید.

1. Burnette, M.

2. Tacit knowledge sharing (TK)

3. Al-Kurdi et al

4. Higher Education Institutions (HEI)

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۶۳

موچائونیروا^۱ (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان «راهبردهای تسهیم دانش در میان کارکنان کتابخانه در کتابخانه‌های منتخب دانشگاهی»، استراتژی‌های اشتراک دانش در میان کارکنان کتابخانه در کتابخانه‌های دانشگاهی منتخب در کوازولو - ناتال^۲، آفریقای جنوبی ارائه می‌دهد. این مطالعه بر اساس پارادایم پسا اثبات‌گرا بوده و از مدل نوناکا و تاکوچی^۳ خلق دانش به‌عنوان لنز نظری استفاده کرده است. یافته‌های مطالعه حاکی از آن است که اشتراک دانش در کتابخانه‌های دانشگاهی در کوازولو ناتال به دلیل تعدادی از عوامل مانند فقدان فرهنگ اشتراک دانش، اعتماد و حمایت مدیریت ارشد، ساختارهای سازمانی سلسله‌مراتبی و فقدان دانش، محدود بوده است؛ بنابراین مطالعه نتیجه می‌گیرد که اگرچه کارکنان کتابخانه، دانش ضمنی و صریح را از طریق فرآهمایی‌ها و سمینارها و آموزش در حین کار کسب می‌نمایند، اما به اشتراک‌گذاری چنین دانشی محدود است؛ بنابراین توصیه کردند که برنامه‌های مستمر ظرفیت‌سازی و مربیگری که بر شکاف‌های برنامه‌ریزی جانشین‌پروری در کتابخانه‌های دانشگاهی در آفریقای جنوبی تمرکز دارد، اجرا گردد.

تهلهو و نگولوبه^۴ (۲۰۲۲)، در پژوهش خود با عنوان «اشتراک دانش و بهبود ارائه خدمات در یک کتابخانه دانشگاهی»، بر اشتراک دانش در کتابخانه توماس موفولو^۵ در لسوتو^۶ متمرکز بودند تا مشخص نمایند آیا اشتراک دانش برای بهبود ارائه خدمات در کتابخانه استفاده می‌گردد یا خیر. این مطالعه نشان داد که کارکنان نیاز به اشتراک‌گذاری دانش را تشخیص دادند. باین‌حال، به اشتراک‌گذاری دانش به‌صورت موردی به وقوع می‌پیوندد و استفاده محدودی از مکانیسم‌های مبتنی بر فناوری و مبتنی بر انسان برای به اشتراک‌گذاری دانش وجود داشت. این مطالعه شیوه‌های عملی اشتراک دانش را پیشنهاد می‌کند که ممکن است به بهبود ارائه خدمات در مجموعه کتابخانه یاری دهد.

1. Muchaonyerwa, N.

2. KwaZulu-Natal

3. Nonaka & Takeuchi model

4. Tahleho & Ngulube

5. Thomas Mofolo

6. Lesotho

از بررسی پیشینه‌ها می‌توان نتیجه گرفت که در برخی پژوهش‌ها مانند خوشیان (۱۳۹۶) نشان دادند که فرهنگ سازمانی بر اشتراک‌گذاری دانش مؤثر است. در پژوهش حاضر، تأکید بر «فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش» است تا «فرهنگ سازمانی»، اما در پژوهش‌های انجام‌شده «فرهنگ سازمانی» بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. در پژوهش‌های خارج از ایران نیز مانند برنت (۲۰۱۷) و موجائونیر و ا (۲۰۱۸)، نیز تأثیر فرهنگ سازمانی بر اشتراک دانش مورد تأیید قرار گرفته است. از میان عوامل فردی، بر مؤلفه «اعتماد» بین کارکنان برای اشتراک دانش، بیش از سایر مؤلفه‌ها تأکید شده است. در برخی از پژوهش‌ها، وضعیت و ساختار فناوری اطلاعات و ارتباطات سازمان به‌عنوان یک عامل مؤثر در اشتراک دانش مورد بررسی قرار گرفته است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش کاربردی و از نوع پیمایشی است. گردآوری داده‌ها در این پژوهش از طریق پرسش‌نامه محقق ساخته انجام شده است. سؤالات پرسش‌نامه بر اساس مؤلفه‌های مورد بررسی تعیین شده‌اند. برای سنجش روایی این پرسش‌نامه از نظرات متخصصین به‌ویژه اساتید رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی استفاده شده است. در این پژوهش برای محاسبه پایایی کل پرسشنامه از دو روش آلفای کرونباخ (۰/۹۵) و دونیمه کردن (۰/۸۲) استفاده شده است.

جامعه آماری شامل تمامی کارکنان شاغل در کتابخانه‌های شهرستان اهواز است که تعداد آن‌ها ۸۹ نفر شاغل در ۲۰ کتابخانه عمومی شهرستان اهواز است. به دلیل محدود بودن جامعه آماری، در این مطالعه، نمونه‌گیری انجام نشده است. ابزار اندازه‌گیری در این پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته بوده و به‌وسیله سامانه الکترونیکی پرس‌لاین توزیع و جمع‌آوری شده است. برای مقایسه میانگین‌ها، از آزمون رتبه‌بندی فریدمن برای پرسش دوم و آزمون تی^۱ (برای پرسش اول و سوم) استفاده شده است.

^۱. T-test

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۶۵

- بخش اول پرسشنامه شامل اطلاعات شخصی پاسخ‌دهندگان مانند جنسیت، مدرک و رشته تحصیلی و سابقه شغلی است که اطلاعات کلی و جمعیت‌شناختی مربوط به پاسخ‌دهندگان را جمع‌آوری می‌کند.
- بخش دوم پرسشنامه مربوط به سؤالات پژوهش که با طیف لیکرت پنج گزینه‌ای طراحی شده است.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی

تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناسی

جنسیت: ۶۱ نفر پاسخ‌دهندگان، ۷۴/۴ درصد آنان زن و ۲۴/۶ درصد آنان مردان بوده‌اند.

مدرک تحصیلی: مدارک تحصیلی کارکنان نشان می‌دهد که در مجموع ۷۳/۳ درصد پاسخ‌دهندگان در مقطع فوق‌لیسانس، ۱۴/۸ درصد آنان در مقطع لیسانس و ۱۱/۵ درصد آنان در مقطع فوق‌دیپلم قرار دارند.

رشته تحصیلی: رشته‌های تحصیلی کارکنان کتابخانه نشان‌دهنده آن است که ۷۸/۷ درصد از مجموع پاسخ‌دهندگان، در رشته کتابداری و ۷۸/۳ درصد آنان در رشته‌های غیر کتابداری تحصیل کرده‌اند.

سابقه کاری: ۴۱ درصد از مجموع ۶۱ نفر از پاسخ‌دهندگان ۱ تا ۱۰ سال سابقه کاری دارند و ۲۷/۹ درصد آنان ۱۱ تا ۲۰ سال سابقه و ۲۷/۹ درصد کارکنان ۲۱ تا ۳۰ سال سابقه کاری و ۳/۳ درصد باقی‌مانده بالای ۳۰ سال سابقه کاری دارند.

یافته‌های استنباطی

• پرسش ۱: فرهنگ اشتراک دانش در میان کارکنان (کتابداران و مدیران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز چگونه است؟

میانگین نمرات وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فرهنگ اشتراک دانش در جدول ۱ خلاصه شده است.

جدول ۱. مقایسه میانگین نمرات وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فرهنگ اشتراک دانش از دیدگاه کارکنان (مدیران و کتابداران) کتابخانه‌های عمومی با میانگین مطلوب مفروض

T value=3								
متغیر	تعداد	میانگین	اختلاف میانگین	آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	حد پایین	حد بالا
انگیزه مدیران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها	۶۱	۲/۷۰	-۰/۲۹	-۲/۸۷	۶۰	۰/۰۶	-۰/۵۰	-۰/۰۸
انگیزه کتابداران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها	۶۱	۳/۰۱	۰/۰۱	۰/۱۴	۶۰	۰/۸۸	-۰/۲۱	۰/۲۴
میزان شناخت مدیران از اشتراک دانش	۶۱	۲/۹۶	-۰/۰۳	-۰/۲۴	۶۰	۰/۸۰	-۰/۲۹	۰/۲۳
میزان شناخت کتابداران از اشتراک دانش	۶۱	۲/۸۲	-۰/۱۷	-۱/۴۱	۶۰	۰/۱۶	-۰/۴۱	۰/۰۷
میزان شناخت مدیران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش	۶۱	۳/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۶۰	۱/۰۰	-۰/۲۶	۰/۲۶

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۶۷

۰/۲۴	-۰/۱۷	۰/۷۵	۶۰	۰/۳۱	۰/۰۳	۳/۰۳	۶۱	میزان شناخت کتابداران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش
۰/۰۲	-۰/۵۴	۰/۰۳	۶۰	-۲/۱۷	-۰/۲۸	۲/۷۱	۶۱	میزان اعتماد مدیران برای اشتراک دانش
۰/۱۸	-۰/۲۴	۰/۷۵	۶۰	-۰/۳۱	-۰/۰۳	۲/۹۶	۶۱	میزان اعتماد کتابداران برای اشتراک دانش
۰/۳۹	-۰/۰۵	۰/۱۴	۶۰	۱/۴۸	-۰/۱۶	۳/۱۶	۶۱	رقابت بین کارکنان برای اشتراک دانش
۰/۰۰	-۰/۵۳	۰/۰۶	۶۰	-۱/۹۵	-۰/۲۶	۲/۷۳	۶۱	علاقه‌مندی کارکنان به رشد یکدیگر

همان‌طور که در جدول ۱، گزارش شده است؛ میانگین هر کدام از مقوله‌های وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فرهنگ اشتراک دانش کارکنان مشخص شده است. این مقادیر میانگین‌ها با میانگین مطلوب مفروض، ۳ در نظر گرفته شده است. انگیزه کتابداران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۳/۰۱، میزان شناخت مدیران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش ۳/۰۰، میزان شناخت کتابداران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش با میانگین ۳/۰۱، رقابت بین کارکنان برای اشتراک دانش با میانگین ۳/۱۶، از آنجایی که ۴ مورد دارای اختلاف میانگین مثبت اما از سطح معناداری ۰/۰۵ بیشتر هستند، معنادار نبوده و در وضعیت قابل قبول قرار دارند. انگیزه مدیران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۲/۷۰، میزان شناخت مدیران از اشتراک دانش با میانگین ۲/۹۶، میزان شناخت کتابداران از اشتراک دانش با میانگین ۲/۸۲، میزان اعتماد کتابداران برای اشتراک دانش با

میانگین ۲/۹۶، علاقه‌مندی کارکنان به رشد یکدیگر با میانگین ۲/۷۳، این ۵ مورد دارای اختلاف میانگین منفی و از سطح شاخصه معناداری که ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است بزرگ‌تر هستند، معنادار نبوده‌اند و در وضعیت مطلوب قرار ندارند؛ و همچنین میزان اعتماد مدیران برای اشتراک دانش با میانگین ۲/۷۱ از سطح شاخصه معناداری کوچک‌تر هستند اما از آنجایی که اختلاف میانگین آن‌ها منفی است در وضعیت نامطلوب قرار دارد.

• پرسش دوم: روش‌های مختلف اشتراک دانش میان کارکنان (کتابداران و مدیران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، چگونه است؟

پس از تعیین میانگین روش‌های اشتراک دانش، به‌منظور رتبه‌بندی روش‌های اشتراک دانش در بین کارکنان کتابخانه‌های عمومی شهر اهواز، از آزمون فریدمن^۱ استفاده شد. یافته‌ها در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. آزمون رتبه‌بندی فریدمن، روش اشتراک دانش

میانگین رتبه	
۶/۶۸	جلسات اداری
۶/۵۸	جلسات انجمن کتابخانه‌های عمومی
۷/۵۱	نشست‌ها و همایش‌های علمی
۹/۶۳	دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی
۷/۶۹	ارتباطات شخصی و غیررسمی میان مدیران
۸/۴۶	ارتباطات شخصی و غیررسمی میان کتابداران
۹/۴۳	سامانه اتوماسیون اداری
۵/۳۶	سامانه مدیریت دانش

^۱. Friedman

۶/۵۷	شبکه‌های اجتماعی رسمی
۷/۵۵	شبکه‌های اجتماعی غیررسمی
۵/۵۷	وبلاگ‌های تخصصی
۵/۳۰	نشریه و بولتن‌های منتشره
۴/۶۷	پیک کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز

مطابق با نتایج ارائه‌شده در جدول ۲، بیشترین میانگین رتبه به روش اشتراک و تبادل دانش از نوع دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی اختصاص یافته و در رتبه‌های بعدی سامانه اتوماسیون اداری و ارتباطات شخصی و غیررسمی میان کتابداران قرار گرفتند. در نهایت کمترین میانگین رتبه به روش پیک کتابخانه‌های عمومی اختصاص پیدا کرد.

• پرسش سوم: وضعیت فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات برای اشتراک

دانش میان کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، چگونه است؟

میانگین نمرات وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فناوری اطلاعات و ارتباطات در جدول

۳ خلاصه شده است.

جدول ۳. مقایسه میانگین نمرات وضعیت اشتراک دانش از لحاظ فناوری اطلاعات و ارتباطات از

دیدگاه کارکنان (مدیران و کتابداران) کتابخانه‌های عمومی با میانگین مطلوب مفروض

T value=3								
متغیر	تعداد	میانگین	اختلاف میانگین	آماره آزمون t	درجه آزادی	سطح معناداری	حد پایین	حد بالا
کیفیت شبکه طراحی شده	۶۱	۳/۰۸	۰/۰۸	۰/۶۸	۶۰	۰/۴۹	-۰/۱۶	۰/۳۴

۰/۸۲	۰/۴۳	۰/۰۰	۶۰	۶/۴۷	۰/۶۲	۳/۶۲	۶۱	وضعیت دسترسی مدیران به اینترنت
۰/۸۷	۰/۴۱	۰/۰۰	۶۰	۵/۵۶	۰/۶۴	۳/۶۴	۶۱	وضعیت دسترسی کتابداران به اینترنت
۰/۱۸	-۰/۱۵	۰/۸۴	۶۰	۰/۱۹	۰/۰۱	۳/۰۱	۶۱	وضعیت پهنای باند
۰/۴۴	-۰/۰۰	۰/۰۶	۶۰	۱/۹۲	۰/۲۱	۳/۲۱	۶۱	کیفیت سیستم‌های رایانه‌ای
۰/۲۶	-۰/۱۳	۰/۵۰	۶۰	۰/۶۷	۰/۰۶	۳/۰۶	۶۱	وضعیت آموزش نحوه استفاده از سیستم‌ها

همان‌طور که در جدول ۳، گزارش شده است؛ میانگین هر کدام از مقوله‌های وضعیت فناوری اطلاعات و ارتباطات بیش از مقدار مفروض ($t \text{ value}=3$) به دست آمده است. وضعیت دسترسی کتابداران به اینترنت با میانگین ۳/۶۴ و وضعیت دسترسی مدیران به اینترنت با میانگین ۳/۶۲ هستند، این دو مورد دارای اختلاف میانگین مثبت و معنادار و سطح معنادار کمتر از (۰/۰۵) هستند؛ این دو مورد در وضعیت قابل قبول و مطلوب قرار دارند و کیفیت شبکه طراحی شده با میانگین ۳/۰۸، وضعیت پهنای باند با میانگین ۳/۰۱ و وضعیت آموزش نحوه استفاده از سیستم‌ها با میانگین ۳/۰۶ و کیفیت سیستم‌های رایانه‌ای با میانگین ۳/۲۱

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۷۱

هستند، از آنجایی که سطح معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ را به خود اختصاص داده‌اند، تفاوت میانگین آن‌ها با مقدار مفروض معنادار نیست؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت این دو آزمون در سطح مطلوبی قرار ندارند.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به جدول فرهنگ اشتراک‌گذاری کارکنان (مدیران و کتابداران) کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز، رقابت بین کارکنان برای اشتراک دانش بالاترین میانگین که برابر ۳/۱۶ با انحراف معیار ۱/۰۴ بهترین وضعیت را به خود اختصاص داده است که بعد از آن میزان شناخت کتابداران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش با میانگین ۳/۰۳ در جایگاه دوم قرار می‌گیرد و در انتها میزان اعتماد مدیران برای اشتراک دانش با میانگین ۲/۷۱ و انگیزه مدیران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۲/۷۰ در پایین‌ترین وضعیت قرار می‌گیرند. اختصاص می‌یابد. این مقادیر میانگین‌ها با میانگین مطلوب مفروض، ۳ در نظر گرفته شده است. با توجه به یافته‌ها، انگیزه کتابداران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۳/۰۱، میزان شناخت مدیران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش ۳/۰۰، میزان شناخت کتابداران از ضرورت و اهمیت اشتراک دانش با میانگین ۳/۰۱، رقابت بین کارکنان برای اشتراک دانش با میانگین ۳/۱۶ هستند، از آنجایی که ۴ مورد دارای اختلاف میانگین مثبت اما از سطح معناداری ۰/۰۵ بیشتر هستند معنادار نبوده و در وضعیت قابل قبول قرار دارند.

انگیزه مدیران برای اشتراک دانش با سایر کتابخانه‌ها با میانگین ۲/۷۰، میزان شناخت مدیران از اشتراک دانش با میانگین ۲/۹۶، میزان شناخت کتابداران از اشتراک دانش با میانگین ۲/۸۲، میزان اعتماد کتابداران برای اشتراک دانش با میانگین ۲/۹۶، علاقه‌مندی کارکنان به رشد یکدیگر با میانگین ۲/۷۳ هستند، این ۵ مورد دارای اختلاف میانگین منفی و از سطح شاخصه‌ی معناداری که ۰/۰۵ در نظر گرفته شده است بزرگ‌تر هستند معنادار نبوده‌اند و در وضعیت مطلوب قرار ندارند؛ و همچنین میزان اعتماد مدیران برای اشتراک دانش با میانگین

۲/۷۱ از سطح شاخصه معناداری کوچک‌تر هستند اما از آنجایی که اختلاف میانگین آن منفی است در وضعیت نامطلوب قرار دارد که در جهت بهبود باید راهکارهای مناسب و کاربردی پیشنهاد و به کار گرفته شود.

در موضوع فرهنگ اشتراک‌گذاری «اعتماد» و «انگیزه» مقوله‌های بسیار مهمی هستند و براساس نتایج، اعتماد کتابداران برای اشتراک دانش در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و این نشان می‌دهد که به دلیل عدم اعتماد اشتراک‌گذاری دانش به درستی صورت نمی‌گیرد. یافته‌های مشابهی درباره اهمیت «اعتماد» در پژوهش خوشیان (۱۳۹۶)، رفوآ و عباسی سورکی (۱۳۹۴) و بارنت (۲۰۱۷) نیز به دست آمده و از این نظر، نتایج هم‌راستا هستند.

به لحاظ روش‌های اشتراک‌گذاری دانش، بیشترین میانگین رتبه مربوط به روش اشتراک و تبادل دانش از نوع دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی با میانگین رتبه ۹/۶۳ با انحراف معیار ۰/۷۸ بوده و در رتبه‌های بعدی سامانه اتوماسیون اداری با میانگین رتبه ۹/۴۳ و ارتباطات شخصی و غیررسمی میان کتابداران با میانگین رتبه ۸/۴۶ قرار گرفتند. در نهایت سامانه مدیریت دانش با میانگین ۵/۳۶، نشریه و بولتن‌های منتشره با میانگین رتبه ۵/۳۰ و در آخر پیک کتابخانه‌های عمومی با میانگین رتبه ۴/۶۷، پایین‌ترین میانگین را به خود اختصاص داده است که باید با بررسی مسئله در جهت حل آن راهکار مناسبی به کار گرفته شود. مقایسه میانگین‌ها با میانگین مطلوب مفروض ۳، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی با میانگین ۳/۵۵، سامانه اتوماسیون اداری با میانگین ۳/۵۱ و همین‌طور کیفیت ارتباطات شخصی و غیررسمی میان کتابداران با میانگین ۳/۲۶، دارای اختلاف میانگین مثبت و از آنجایی که از سطح معنادار (۰/۰۵) کوچک‌تر هستند؛ این سه مورد در وضعیت قابل قبول و مطلوب قرار دارند و نشست‌ها و همایش‌های علمی با میانگین ۳/۰۳، ارتباطات شخصی و غیررسمی میان مدیران با میانگین ۳/۰۸ شبکه‌های اجتماعی غیررسمی با میانگین ۳/۰۶ در سطح قابل قبول قرار دارند ولی در وضعیت مطلوبی قرار ندارند. سامانه مدیریت دانش با میانگین ۲/۶۲ و شبکه‌های اجتماعی رسمی با میانگین ۲/۸۵ و وبلاگ‌های تخصصی با میانگین ۲/۵۹، جلسات اداری با میانگین ۲/۸۵، جلسات انجمن کتابخانه‌های عمومی با میانگین ۲/۸۷، از آنجایی که این موارد ذکر شده از سطح

بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های...؛ ایزدیان و همکاران | ۱۷۳

معنادار (۰/۰۵) بزرگ‌تر هستند معنادار نیستند و در سطح قابل قبول و مطلوبی قرار ندارند؛ و برای بهبود آن‌ها باید راهکار پیشنهاد داد و در آخر نشریه و بولتن‌های منتشره با میانگین ۲/۵۷ و پیک کتابخانه‌ای با میانگین ۲/۴۰ این دو مورد آخر معنادار هستند اما از آنجایی که از مقدار میانگین مفروض = ۳ است کوچک‌تر هستند در سطح غیر قابل قبول و نامطلوب قرار دارند که نیاز به برنامه‌ریزی برای بهبود دارد.

به لحاظ وضعیت دسترسی کتابداران به اینترنت با میانگین ۳/۶۴ و وضعیت دسترسی مدیران به اینترنت با میانگین ۳/۶۲ هستند، این دو مورد دارای اختلاف میانگین مثبت و معنادار و سطح معنادار کمتر از (۰/۰۵) هستند؛ این دو مورد در وضعیت قابل قبول و مطلوب قرار دارند و کیفیت شبکه طراحی شده با میانگین ۳/۰۸، وضعیت پهنای باند با میانگین ۳/۰۱ و وضعیت آموزش نحوه استفاده از سیستم‌ها با میانگین ۳/۰۶ و کیفیت سیستم‌های رایانه‌ای با میانگین ۳/۲۱، از آنجایی که سطح معناداری بزرگ‌تر از ۰/۰۵ را به خود اختصاص داده‌اند، تفاوت میانگین آن‌ها با مقدار مفروض معنادار نیست؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت این دو آیت‌م در سطح مطلوبی قرار ندارند.

فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌عنوان یکی از ابزارهای مؤثر در اشتراک دانش، به‌جز دو مؤلفه، سایر مؤلفه‌ها در سطح مطلوبی قرار نداشته و کیفیت نامطلوب شبکه و پهنای باند تأثیر منفی بر روی اشتراک دانش دارد. نیاز به ایجاد ساختار فناوری اطلاعات و ارتباطات مناسب به‌منظور تسهیل اشتراک‌گذاری دانش در پژوهش ارسطوپور و همکاران (۱۴۰۰)، مورد تأکید قرار گرفته و نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که عدم وجود ساختار مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات، مانعی برای اشتراک دانش خواهد بود. این یافته‌ها با پژوهش رفوآ و عباسی سورکی (۱۳۹۴) در کتابخانه ملی نیز هم‌راستا است.

در خصوص فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش، علی‌رغم وضعیت بهتر رقابت بین کارکنان و شناخت کتابداران و مدیران از موضوع اشتراک‌گذاری دانش؛ اما به‌طور کلی موضوع فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش چه در بین کتابداران و چه در بین مدیران وضعیت مطلوبی را

نشان نمی‌دهد که در این خصوص می‌بایستی تدبیر مناسبی مانند طرح مدیریت دانش و استفاده از سامانه مدیریت دانش و همچنین طرح‌های انگیزشی دیگری ایجاد کرد. همچنین پیشنهاد می‌شود روش‌های ایجاد اعتماد در بین مدیران و کارکنان تقویت شود و وضعیت فناوری اطلاعات و ارتباطات ارتقا یابد.

به‌طور کلی می‌توان نتیجه گرفت فرهنگ اشتراک‌گذاری تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که هم جنبه سخت‌افزاری و هم جنبه نرم‌افزاری دارد. در یک نتیجه‌گیری اساسی وضعیت اشتراک دانش به لحاظ فرهنگ اشتراک‌گذاری، شرایط موجود فناوری اطلاعات و ارتباطات و روش‌های اشتراک دانش در شرایط خوبی قرار ندارد. روشن است که وضعیت کلی و ساختار فناوری اطلاعات و ارتباطات در هر کتابخانه، نقش تعیین‌کننده‌ای در اشتراک دانش دارد اما پیش از آن باید اعتماد و انگیزه کافی بین کارکنان برای اشتراک‌گذاری دانش وجود داشته باشد که بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر، کتابخانه‌های عمومی اهواز، در هر دو بخش نیاز به ارتقا و بهبود وضعیت دارند.

پیشنهادها

- ✓ بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر فرهنگ اشتراک دانش در کتابخانه‌های شهرستان اهواز؛
- ✓ بررسی موانع اشتراک‌گذاری دانش و تأثیر آن بر فعالیت کارکنان کتابخانه‌های شهرستان اهواز؛
- ✓ بررسی فرهنگ سازمانی و تأثیر آن بر اشتراک دانش در کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Reyhaneh Izadian

 <http://orcid.org/0000-0003-4481-1983>

Golnessa
Moghaddam,
Reza Maleki

Galyani- <https://orcid.org/0000-0002-0815-1298>

 <https://orcid.org/0000-0003-3003-7018>

منابع

- آرایی، وحید. (۱۴۰۰). اشتراک‌گذاری دانش به‌مثابه حکمرانی نرم سازمانی، فصلنامه علمی مطالعات قدرت نرم، ۱۱(۴)، ۷-۲۷.
- ابراهیمی، سیدعباس، محمدی فاتح، اصغر و حاجی پور، ابراهیم. (۱۳۹۱). بررسی نقش اعتماد در تسهیم دانش شغلی کارکنان دانشگاه تربیت مدرس، مدیریت نظامی، ۱۲(۴۷)، ۱۳۵-۱۶۲.
- احمدی نسب، مریم و ضیایی، ثریا. (۱۴۰۱). بررسی رابطه بین تعلق سازمانی و گرایش کتابداران به خلق و اشتراک دانش در کتابخانه‌های عمومی استان همدان. مدیریت اطلاعات و دانش شناسی، ۸(۳)، ۳۳-۴۲.
- ارسطوپور، شعله، کفاشان کاخکی، مجتبی و محمدیان، زهرا. (۱۴۰۰). سنجش فرهنگ سازمانی و موانع اشتراک دانش با هدف طراحی زیرساخت اشتراک دانش: یک مطالعه موردی. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۲)، ۱۸۷-۲۱۰.
- پورسراجیان، داریوش، اولیا، محمدصالح و سلطانی علی‌آبادی، مژگان. (۱۳۹۲). تعیین و اولویت‌بندی موانع به اشتراک‌گذاری دانش در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی (مطالعه موردی موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)). رشد فناوری، ۹(۳۴)، ۳۴-۴۳.
- رفوآ، شبنم و عباسی سورکی، فاطمه. (۱۳۹۴). تأثیر عوامل سازمانی و فناورانه بر تسهیم دانش در کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۳۱(۱)، ۲۱۷-۲۳۹. DOI: 10.35050/JIPM010.2015.010

سالخورده، محمد، رحیمی، صالح و زارع، امین. (۱۳۹۸). شناسایی موانع و راهبردهای ارتقاء اشتراک دانش در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*، ۱۱(۳)، ۲۷-۴۴.

شائمی برزکی، علی، کیان پور، مسعود و شاکری، فاطمه. (۱۳۹۷). فرایند درون فردی مشارکت در تسهیم دانش، *مطالعات مدیریت بهبود و تحول*، ۸۸(۲۷)، ۱۰۳-۱۴۱.
شیرازی، علی و همایونی راد، محمدحسین. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر فرهنگ مبتنی بر دانش بر اشتراک دانش با تعدیل‌گری نقش گرایش به اعتماد. *پژوهش‌های مدیریت عمومی*، ۸(۲۷)، ۹۹-۱۱۸.

صادق‌زاده و ایقان، علی و حسن‌زاده، محمد. (۱۳۹۴). بررسی جریان اطلاعات در مراکز تحقیقاتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. *نشریه دانش‌شناسی*، ۸(۳۰)، ۴۷-۵۸.
مظفری، لیلا و جوکار، طاهره. (۱۳۹۹). اشتراک‌گذاری دانش پنهان در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی: مطالعه موردی استان فارس. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی*، ۲۶(۱)، ۴۴-۱۷.

خوشیان، ناهید. (۱۳۹۶). سنجش اشتراک دانش و فرهنگ سازمانی در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهر شیراز. *نظام‌ها و خدمات اطلاعاتی*، ۲-۱(پیاپی ۲۱-۲۲)، ۳۱-۴۰.

References

- Allen, D. G., Shore, L. M., & Griffeth, R. W. (2003). The role of perceived organizational support and supportive human resource practices in the turnover process. *Journal of management*, 29(1), 99-118.
- Al-Kurdi, O., El-Haddadeh, R., & Eldabi, T. (2018). Knowledge sharing in higher education institutions: a systematic review. *Journal of Enterprise Information Management*, 31(2), 226-246.
- Ajmal, M., Helo, P., & Kekäle, T. (2010). Critical factors for knowledge management in project business. *Journal of knowledge management*, 14(1), 156-168.
- Burnette, M. (2017). Tacit knowledge sharing among library colleagues: a pilot study. *Reference Services Review*, 45(3), 382-397.
- Lin, H. F. (2007). Knowledge sharing and firm innovation capability: an empirical study. *International Journal of manpower*, 28(3/4), 315-332.
- Jimmy, G. N., & Li, K.X. (2003). Implications of ICT for Knowledge Management in Globalization. *Journal of information management and computer security*, 11 (4), 167-174.
- Madge, O. L. P. (2012). Creating a culture of learning and knowledge sharing in libraries and information services. *New research on knowledge management models and methods*, 245-268.

- Mas-Machuca, M., & Costa, C.M. (2012). A study of knowledge culture in the consulting industry. *Industrial Management and Data Systems*, 112(1), 24-41.
- Muchaonyerwa, N. (2019). The Influence of ICTs on Knowledge Sharing Among Library Staff in Selected Universities in South Africa. *Digital Technologies FoR Information*, 377.
- Seba, I., Rowley, J., & Lambert, S. (2012). Factors affecting attitudes and intentions towards knowledge sharing in the Dubai Police Force. *International Journal of Information Management*, 32(4), 372-380.
- Tahleho, T. E., & Ngulube, P. (2022). Knowledge Sharing and the Improvement of Service Delivery in an Academic Library. *International Journal of Knowledge Management (IJKM)*, 18(1), 1-13. <http://doi.org/10.4018/IJKM.291704>.
- Yang, J. T., & Wan, C. S. (2004). Advancing organizational effectiveness and knowledge management implementation. *Tourism Management*, 25(5), 593-601.
- Zaqout, F., & Abbas, M. (2012). Towards a model for understanding the influence of the factors that stimulate university students' engagement and performance in knowledge sharing. *Library Review*, 61(5), 345-361.

References [In Persian]

- Ahmadinasab, M., & Ziaei, S. (2021). Investigating the Relationship Between Organizational Affiliation and Librarians' Tendency to Create and Share Knowledge in Public Libraries of Hamedan Province. *Digital and Smart Libraries Researches*, 8(3), 33-42. DOI: 10.30473/mrs.2022.62600.1499 [In Persian]
- Araei, V. (2022). Knowledge sharing as soft organizational governance. *Soft power Studies*, 11(4), 7-27. [In Persian]
- Arastoopoor, S., Kaffashan Kakhki, M., & Mohamadian, Z. (2021). Evaluating Barriers to Organizational Culture and Knowledge Sharing for Designing a Knowledge Sharing Infrastructure: a Case Study. *Library and Information Science Research*, 11(2), 187-210. DOI: 10.22067/infosci.2021.24028.0 [In Persian]
- Ebrahimi, A., Mohammadi-Fateh, A., & Hajipour, E. (2012). A study of the Role of Confidence in occupational knowledge sharing (A case study of Tarbiat Modarres University). *MILITARY MANAGEMENT QUARTERLY*, 12(47), 135-162. [In Persian]
- Khoshian, N. (2018). Measurement of knowledge sharing and organizational culture among librarians of public libraries in Shiraz. *Journal of Information Systems and Services*, 6(1), 31-40. magiran.com/p1931400 [In Persian]
- Mozaffari, L., & Jowkar, T. (2020). Tacit Knowledge Sharing among Public Librarians: Case of Fars Province. *Research on*

- Information Science and Public Libraries*, 26 (1), 17-43. [In Persian]
- Pourserajian, D., Soltani Aliabad, M., Oliua, M.S. (2013). Determination and Prioritization of Barriers to Knowledge Sharing at Universities and HEIs; Case study: Imam JAVAD University College. *Roshd -e- Fanavari*, 34 (9), 1-10. [In Persian]
- Refoua, S., & Abbasisoorki, F. (2015). The Effect of Technological and Organizational Factors on Knowledge Sharing in National Library and Archives of I.R of Iran. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 31(1), 217-239. DOI: 10.35050/JIPM010.2015.010 [In Persian]
- Sadeghzadeh Vayghan, A., Hassanzadeh, M. (2015) A study of information flow in the research centers affiliated to the Ministry of Health, Treatment, and Medical Education. *Journal of Knowledge Studies*, 30 (8), 47-58. [In Persian]
- Salkhordeh, M., Rahimi, S., & Zare, A., (2019). A Survey of Barriers of Knowledge Sharing and Offering Guidelines to Improve KS among Kermanshah Public librarians. *Journal of Studies in Library and Information Science*, 11 (Special Issue: Knowledge Management), 27-44. DOI: 10.22055/slis.2017.21553.1326 [In Persian]
- Shaemi Barzoki, A., Kianpour, M., & Shakeri, F. (2018). The Process of Intrapersonal Contribution to Knowledge Sharing. *Management Studies in Development and Evolution*, 27(88), 103-141. DOI: 10.22054/jmsd.2018.8929 [In Persian]
- Shirazi, A., & Homayoni-Rad, M.H. (2015). Studying the Impact of Knowledge-Centered Culture on Knowledge Sharing with Moderator of Role of Trust Propensity. *Public Management Researches*, 8(27), 99-118. DOI: 10.22111/jmr.2015.2064 [In Persian]

استناد به این مقاله: ایزدیان، ریحانه، گلینی مقدم، گلنسا و ملکی، رضا. (۱۴۰۳). بررسی فرهنگ و روش‌های اشتراک‌گذاری دانش در میان کارکنان کتابخانه‌های عمومی شهرستان اهواز. *بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۱۱(۳۹)، ۱۴۹-۱۷۸. DOI: 10.22054/jks.2023.73520.1575

Knowledge Retrieval and Semantic Systems is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.